

Michael Kirkeby har fulgt opfordringen til at skrive om sine oplevelser med stammen og har sendt nedenstående indlæg.

HVAD SKULLE JEG HAVE GJORT UDEN STAMMEN?

Stammen har, fra jeg overhovedet kan huske, været en del af mit liv. Jeg tænkte ikke så meget over det, da jeg var barn. Jeg havde gode venner i gaden, hvor jeg boede, og jeg husker ikke, at jeg er blevet drillet, selv om jeg stammede en del kombineret med noget løbsk tale. Grunden til at jeg blev opmærksom på, at der var noget "galt", var de voksnes undren og bekymrede bemærkninger som f.eks.: "Husk at trække vejret inden du taler. Tag det nu med ro".

Det gjorde jeg selvfølgelig ikke, men da jeg startede i skole, syntes de voksne, at der skulle gøres noget. Så jeg blev taget ud af klassen for at gå til talepædagog, og her begyndte nogle af fordelene ved stammen at vise sig. Jeg slap for både regnetimer og de der timer, hvor man skulle høres i de salmevers, man ikke kunne.

Jeg fik en ældre dame for mig selv vistnok et par timer om ugen. Hvad vi egentlig lavede, husker jeg dårligt, men det var noget lignende, det som de andre voksne sagde med at tage det med ro og huske at trække vejret.

Det fik desværre en ende, fordi hun en dag mente, at jeg ikke var i stand til at trække vejret ordentligt, fordi mit bælte var spændt for stramt, og inden jeg tillidsfulde væsen kunne nå at væрге for mig, rakte hun hænderne frem og løsnede mit bælte et par huller. Der gik hun over grænsen, man var vel en mand, så hellere regning og salmevers - slut med hende. Jeg stammede ufortrødent videre.

Mine forældre vidste ikke rigtigt, hvordan de skulle forholde sig til min måde at tale på. I det daglige kunne de godt være lidt irriterede over det, men på den anden side var det godt når vi havde gæster, og de ikke havde så meget at tale om, for så kunne de vise mig frem, og det var meget interessant, for det er jo trods alt kun en procent af landets befolkning, der kan det der med at stamme.

Gennem skoletiden konsulterede jeg flere forskellige talepædagoger. Det var alle sammen meget flinke mennesker, og det var meget hyggeligt at være sammen med dem. Helt bestemt. Og *det* er jo situationer, som jeg måtte have undværet, hvis jeg ikke havde stammet. Stammen ændrede det altså ikke noget på. Undtagen lige en gang. Det var i Horsens, jeg tror han hed Jokumsen. Han havde lige lært noget der hed acceptstamme-metoden, og det gjorde indtryk på mig. Jeg opdagede, at stammen ikke bare var noget der skete med mig, men at jeg havde indflydelse på det.

Heldigvis forsvandt stammen ikke, det ville jo have været forfærdeligt at skulle undvære den i alle de eksamenssituationer, jeg har været igennem. I langt de fleste tilfælde blev jeg jo mødt med sympati af censor, og kom jeg i tvivl om et svar, var en kraftig stammen, den bedste måde at lægge røgslør ud på.

Det var mit indtryk at især støvede, akademisk uddannede censorer er påvirkelige overfor en tydeligt presset person, der har spyt om munden, ryster med hele kroppen, flakker fortvivlet med øjnene og udstøder uforståelige lyde, som er forsøg på at sige det manglende ord - som læreren i

øvrigt lige har sagt for at hjælpe.

For voksne er fordelene som stammer også mange. Tænk bare på de forskellige aviser og blade man får læst, fordi man, når det er ens tur i køen, pludselig ikke kan sige Politiken, og så siger noget andet, som man tilfældigvis kan. Eller når man får set hvad der gemmer sig på hylderne bag varerne på tankstationen, fordi den desperate ekspedient hiver alt frem, mens man kæmper for at sige: "Sprinklervæske".

Alligevel har jeg mange gange forsøgt at slippe af med stammen eller bearbejde den. Stammen blev, men jeg lærte mig selv bedre at kende - jeg udviklede mig. Jeg opdagede at livet handler om andet end at arbejde, forbruge og føre slægten videre, jeg lærte om filosofi, psykologi og religion.

Gennem min søgen efter stammens gåde, lærte jeg spændende mennesker at kende. Nogle af de sødeste mennesker jeg kender, og som jeg har haft mange dejlige stunder med, har jeg mødt i Foreningen for Stammere. Jeg har fået rejser, f.eks. til Finland, jeg har fået kurser, jeg har været med mine børn på stammelejre, og jeg får Stammebladet ind af døren nogle gange om året. Man kan jo på en måde sige, at jeg har fået de penge, som jeg har spillet på Tips og Lotto, tilbage igen.

I og med at jeg er lærer, har jeg selvfølgelig valgt et job, hvor jeg er nødt til at forholde mig til min måde at tale på. Jeg har med tiden prøvet forskellige teknikker, hvormed jeg kan kontrollere stammen og har gennem dem udviklet mine egne. Jeg kan faktisk tale 100 procent flydende i dag - derhjemme, foran spejlet på badeværelset.

Ude i tilværelsen, blandt andre mennesker, har stammen det med at dukke op på uventede tidspunkter, hvor jeg er i gang med noget andet, og ikke lige har tid til den. Men det tager den sig ikke af. Som en god gammel ven "banker den på", indtil jeg tager mig af den på en eller anden måde. Det giver mig så lejlighed til med mellemrum at studere taleorganernes anatomi og øve forskellige grundlæggende lydcombinationer. Jeg er blevet bedre til ikke at kæmpe imod stammen, men acceptere at den altså er der, og tage mig den tid og plads der er nødvendig.

Om jeg vil have nogle fordele gennem min stammen overfor skattevæsenet, har jeg ikke haft lejlighed til at afprøve, men jeg har ikke haft det i banken, så det har altså sine begrænsninger.